

Sygn. akt **II Cz 1594/14**

POSTANOWIENIE

Dnia 08 października 2014 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Dorota Gamrat- Kubiczak
Sędziowie:	SO Mariola Wojtkiewicz SO Tomasz Szaj (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 08 października 2014 roku w S.

sprawy z powództwa D. S.

przeciwko A. K.

z udziałem(...) w P.

o zapłatę

w przedmiocie przyznania biegłemu M. U. wynagrodzenia za sporządzenie w sprawie uzupełniającej opinii pisemnej na skutek zażaleń pozwanego oraz biegłego sądowego

na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 10 kwietnia 2014 roku, sygn. akt III C 2159/12

oddala oba zażalenia.

SSO Tomasz Szaj SSO Dorota Gamrat – Kubiczak SSO Mariola Wojtkiewicz

Sygn. akt **II Cz 1594/14**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2014 r. Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie w sprawie o sygn. III C 2159/12: przyznał biegłemu sądowemu M. U. kwotę 191,50 zł tytułem wynagrodzenia za sporządzenie uzupełniającej opinii pisemnej z dnia 10 marca 2014 r. i zwrotu kosztów z nią związanych (pkt I); oddalił wniosek biegłego sądowego M. U. o przyznanie wynagrodzenia w pozostałym zakresie (pkt II).

W uzasadnieniu Sąd I instancji podniósł, iż na mocy art. 288 k.p.c. biegły ma prawo żądać wynagrodzenia za wykonaną pracę. Jego wysokość i zasady przyznawania uregulowane zostały w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia (...) w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym. Z kolei zgodnie z art. 89 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych biegłemu powołanemu przez sąd przysługuje wynagrodzenie

za wykonaną pracę oraz zwrot poniesionych przez niego wydatków niezbędnych dla wydania opinii. W myśl ust. 2 cytowanego artykułu wysokość wynagrodzenia biegłego za wykonaną pracę ustala się, uwzględniając wymagane kwalifikacje, potrzebny do wydania opinii czas i nakład pracy, a wysokość wydatków, o których mowa w ust. 1 – biorąc pod uwagę złożony rachunek.

Zgodnie z § 2 ww. rozporządzenia stawka wynagrodzenia biegłych powołanych przez sąd za każdą rozpoczętą godzinę pracy wynosi, w zależności od stopnia złożoności problemu będącego przedmiotem opinii oraz warunków, w jakich opracowano opinię – od 1,28 % do 1,81 % kwoty bazowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe. W myśl § 4 ww. Rozporządzenia, w razie złożonego charakteru problemu będącego przedmiotem opinii, stawka może być podwyższona do 50 %, jeżeli biegły ma dyplom ukończenia studiów wyższych lub dyplom mistrzowski oraz pełni funkcję biegłego sądowego nie krócej niż jedną kadencję lub funkcję rzeczoznawcy przez okres co najmniej pięciu lat. Z kolei § 8 Rozporządzenia stanowi, że wydatki poniesione przez biegłego, niezbędne dla wydania opinii, w tym w szczególności wydatki materiałowe, amortyzację aparatury badawczej oraz koszty dojazdu na miejsce wykonania czynności, biegły dokumentuje za pomocą faktur lub rachunków albo kopii tych dokumentów, a w razie ich braku – za pomocą oświadczenia.

Sąd I instancji uznał, iż biegły prawidłowo przyjął kwotę bazową za 2013 rok w wysokości 1.776,46 zł, ustalił stawkę za godzinę swojej pracy na 1,7 %, a pełnienie przez niego funkcji biegłego przez okres nie krótszy niż jedną kadencję uzasadniały podwyższenia stawki o 50 %. W świetle art. 89 ust. 4 u.k.s.c. biegły był uprawniony do podwyższenia należnego mu wynagrodzenia o kwotę podatku VAT.

Sąd I instancji za nieakceptowalny uznał jednakże czas 12 godzin wskazany przez biegłego w karcie pracy na opracowanie opinii. Biegły powołany w niniejszej sprawie, to specjalista posiadający wieloletnie doświadczenie zawodowe i długoletni biegły sądowy. Zważywszy, że opinia uzupełniająca zawarta była na 6 stronach, to przyjąć należało, iż czas zredagowania jednej strony takiego pisma to maksymalnie jedna godzina. Przy czym opinia uzupełniająca zawiera szereg odniesień do opinii głównej, powtarza wnioski i wywody uprzednio wyrażone i w znacznej mierze stanowi polemikę ze stanowiskiem prezentowanym przez pełnomocnika pozwanego nie tylko w piśmie procesowym zawierającym zastrzeżenia do opinii biegłego, ale i w zażaleniu na postanowienie w przedmiocie przyznania biegłemu wynagrodzenia, a nie merytoryczne odniesienie się do zgłoszonych zarzutów, co sprawia, iż w sposób niedopuszczalny wykracza ona poza zakres zlecenia Sądu.

W tym stanie rzeczy Sąd I instancji uznał, iż na wykonanie opinii uzupełniającej w jej warstwie merytorycznej biegły mógł poświęcić maksymalnie 3,5 godziny, w tym na czynności wstępne 1 godzinę, na zredagowanie opinii (...), 5 godziny, a na pozostałe czynności kolejną godzinę. To uzasadniało przyznanie biegłemu kwoty 166,50 zł tytułem wynagrodzenia (3 x 55,40 zł, w tym 23 % VAT) oraz kwoty 25 zł jako zwrotu poniesionych kosztów. Sąd podkreślił, iż w obowiązującym stanie prawnym, w szczególności w świetle art. 89 ust. 2 u.k.s.c. brak jest podstaw do uzależnienia możliwości przyznania biegłemu wynagrodzenia od uznania sporządzonej opinii za prawidłową.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł pozwany zaskarżając je w części, tj. co do pkt I. Wniósł o jego zmianę poprzez oddalenie wniosku biegłego sądowego o przyznanie mu wynagrodzenia, względnie jego obniżenie do kwoty nie wyższej niż 100 zł. Nadto wniósł o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania zażaleniowego.

W uzasadnieniu skarżący podniósł, iż pisma biegłego - niezależnie od nadanego mu tytułu - nie można uznać za opinię uzupełniającą. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest fakt, że spostrzeżenia w tym piśmie zawarte biegły kieruje bezpośrednio do pełnomocnika pozwanego, a samo pismo stanowi jedynie próbę polemiki z pełnomocnikiem pozwanego oraz zawiera ocenę zgłoszonych przez niego argumentów, nie zaś ustosunkowanie się do zgłoszonych zastrzeżeń. Nadto użytych przez biegłego sformułowań nie można uznać za merytoryczne, albowiem są one obraźliwe oraz formułowane w arogancki i kpiący sposób. W związku z powyższym zdaniem pozwanego, że Sąd meriti błędnie przyjął, iż zakres opinii uzupełniającej mieści się w granicach oznaczanych w postanowieniu z dnia 30 stycznia 2014 r. oraz że biegły ustosunkował się w sposób merytoryczny do zgłoszonych zastrzeżeń.

Zażalenie na powyższe postanowienie wywiódł również biegły sadowy, który domagając się jego zmiany wniósł o przyznanie wynagrodzenia w wysokości 800,59 zł.

Skarżący podniósł, iż powyższe postanowienie jest dla niego poniżające i dyskredytujące, ponieważ, nigdy nie dopuściłby się on zawyżenia czasu pracy, a tym samym żądania nienależnego wynagrodzenia. W ocenie biegłego, Sąd I instancji bezkrytycznie przyjął ocenę opinii technicznej i nakładu pracy, zawartą w piśmie pełnomocnika pozwanego.

Żalący podkreślił, że wielkość nakładu pracy dla potrzeb opracowania technicznego nie jest zależna od chwilowego stanu emocjonalnego biegłego, lecz ma swoje wyliczalne podstawy. Poinformował, że „chronometraż” (naliczenie ilości czasu w roboczogodzinach na wykonanie jednostki roboty budowlanej), jest podstawą do tworzenia katalogów norm nakładów pozwalających określić możliwości wykonania robót, obiektów oraz ich rozliczeń finansowych. Do wielu opinii dla potrzeb sądów przyjmuje najniższa ilość roboczogodzin na napisanie jednej strony 2 godziny. Nie można pisać szybciej merytorycznych technicznych opracowań. Wedle biegłego, nie ma znaczenia, czy biegły korzysta z poprzedniego opracowania, ponieważ nie powiela poprzedniego opracowania i czasu na powielenie nie wpisuje do karty pracy, lecz odpowiada na zarzuty, inaczej motywując ocenę zagrądnienia.

Na końcu żalący podkreślił, że obniżenie wynagrodzenia do tak niskiej stawki nie odpowiada kwalifikacjom i wiedzy jakie posiada biegły sadowy i stanowi stawkę ośmieszającą jego zawodowe umiejętności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Oba zażalenia okazały się niezasadne i jako takie podlegały oddaleniu.

W pierwszym rzędzie wskazać należy, że zgodnie z art. 288 k.p.c. biegły ma prawo żądać wynagrodzenia za stawiennictwo do sądu i wykonaną pracę. Wysokość i zasady przyznawania wynagrodzenia są regulowane ustawą z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach w sprawach cywilnych (tj. Dz. U.(...)), zwanej dalej: u.k.s.c. oraz rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia (...)w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym ((...) zwane dalej: Rozporządzeniem.

Zgodnie z art. 89 ust. 2 u.k.s.c., wysokość wynagrodzenia biegłego za wykonaną pracę ustala się, uwzględniając wymagane od biegłego kwalifikacje, potrzebny do wydania opinii czas i nakład pracy, a wysokość wydatków na podstawie złożonego rachunku. Stosownie z kolei do treści art. 89 ust. 3 u.k.s.c., wynagrodzenie biegłych oblicza się według stawki wynagrodzenia za godzinę pracy albo według taryfy zryczałtowanej określonej dla poszczególnych kategorii biegłych. Z dyspozycji § 2 Rozporządzenia wynika, że jeżeli przepisy przedmiotowego rozporządzenia nie stanowią inaczej, wynagrodzenie biegłych za wykonaną pracę wynosi za godzinę pracy od 1,28% do 1,81% podstawy obliczania. Zgodnie z § 2 ust. 1 Rozporządzenia podstawę obliczania stanowi kwota bazowa dla osób, o których mowa w art. 5 pkt 1 lit. a) ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (...) (...), której wysokość, ustaloną według odrębnych zasad, określa ustawa budżetowa. Aktualnie kwota bazowa wynikająca z ww. przepisów wynosi 1766,46 zł. Przy czym zastrzeżono, iż w razie złożonego charakteru problemu będącego przedmiotem opinii, stawka może być podwyższona do 50%, jeżeli biegły ma dyplom ukończenia studiów wyższych lub dyplom mistrzowski oraz pełni funkcję biegłego sądowego nie krócej niż jedną kadencję lub funkcję rzeczoznawcy przez okres co najmniej pięciu lat (§ 4 Rozporządzenia).

Mając na względzie powyższe Sąd Okręgowy uznał, iż prawidłowo Sąd I instancji przyznał biegłemu sądowemu kwotę 191,50 zł tytułem wynagrodzenia za sporządzenie uzupełniającej opinii pisemnie z dnia 10 marca 2014r. i zwrotu kosztów z nią związanych.

Odnosząc się do zażalenia pozwanego Sąd Odwoławczy wskazuje, iż postanowieniem z dnia 30 stycznia 2014 r. Sąd I instancji dopuścił dowód z uzupełniającej pisemnej opinii biegłego sądowego w której to „biegły winien ustosunkować się do zastrzeżeń zgłoszonych względem jego opinii z dnia 15 maja 2013 r.” (k. 162). Co też wbrew zarzutom pozwanego, zdaniem Sądu II instancji, biegły sadowy powołany w sprawie niewątpliwie uczynił. Godzi się w tym miejscu zauważyć,

iż z lektury pisemnej opinii uzupełniającej wynika, że biegły przytoczył po kolei poszczególne zarzuty podniesione przez pozwanego a dotyczące wydanej w sprawie opinii sądowej, a przy tym odniósł się do każdego z nich odpierając argumenty pełnomocnika pozwanego. Choć nie uszło uwadze Sądu Odwoławczego, iż część uzupełniającej opinii stanowi polemikę biegłego z pełnomocnikiem pozwanego, tym niemniej znaczna jej treść w sposób faktyczny realizuje obowiązek nałożony na biegłego postanowieniem z dnia 30 stycznia 2014 r. Co skutkować musi przyjęciem przez Sąd II instancji, iż biegłemu za sporządzenie przedmiotowej opinii należy się wynagrodzenie. Przy tym podkreślić należy, iż okoliczność, czy wywody zawarte w treści uzupełniającej opinii pisemnej są wyczerpujące, i w tym sensie czy są przydatne dla rozstrzygnięcia sprawy, w żaden sposób nie wpływają na ocenę zasadności przyznania biegłemu sądowemu wynagrodzenia za sporządzoną opinię. Jak wskazuje się bowiem w orzecznictwie, prawo biegłego do wynagrodzenia za wykonaną przez niego na zlecenie sądu pracę nie jest uzależnione od uznania sporządzonej przez biegłego opinii za prawidłową. Wynika z to z tego, iż przyznanie biegłemu wynagrodzenia uzależnione jest wyłącznie od faktu skorzystania z usług biegłego (vide: postanowienie SN z dnia (...))

Jednocześnie niewątpliwie Sąd I instancji prawidłowo ustalił, iż stawka godzinowa zastosowana przez biegłego na kwotę 45,04 zł uwzględnia wytyczne ujęte w u.k.s.c. oraz Rozporządzeniu i mieści się w granicach prawem dopuszczalnych. Nadto słusznie zostało przez Sąd Rejonowy przyjęte, iż biegły był uprawniony do zwrotu poniesionych przezeń kosztów w wysokości 25 zł (w tym 15 zł na maszynopis i ksero oraz 10 zł na powiadomienia i wysłanie akt).

Biegły sądowy w wywiedzionym zażaleniu, kwestionował jednakże ustalenie przez Sąd I instancji, iż wskazany ilościowo przez biegłego nakład pracy za sporządzenie uzupełniającej opinii pisemnej w wymiarze 14 godzin (w tym 12 godzin na napisanie opinii, 1 godzina na czytanie akt oraz 1 godzina na obróbkę opinii) nie był adekwatny do wykonanej przez biegłego sądowego w niniejszej sprawie pracy.

Sąd Odwoławczy odnosząc się do zażalenia biegłego sądowego podkreśla, iż ustalenie wynagrodzenia biegłego zakłada ocenę, czy okres sporządzania opinii był rzeczywisty, potrzebny, celowy, niezbędny, przy uwzględnieniu wymaganych kwalifikacji. Kryteria te, z natury swej ocenne, powinny pozwolić na ustalenie, czy prawdopodobnym jest wykonywanie konkretnej opinii przez biegłego w czasie wynikającym z karty pracy. Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia(...) wyraził słuszny pogląd, że ilość czasu, którą trzeba zużyć na określoną czynność, jest zależna także od indywidualnych cech wykonawcy i czynności, że podany w rachunku czas na wykonanie czynności może być z natury rzeczy skontrolowany tylko w przybliżeniu, kwestionowanie rachunku może być skuteczne tylko wtedy, gdy podane w ilości zużytego czasu są tak jaskrawo wygórowane, opierając się na zwykłym doświadczeniu życiowym można od razu stwierdzić, że biegły niewątpliwie zużył znacznie mniej czasu, niż podaje w rachunku.

Zdaniem Sądu Okręgowego słusznie Sąd I instancji uznał, iż biegły ustalając wysokość należnego wynagrodzenia w sposób zawyżony do rzeczywistego określił nakład swojej pracy koniecznej do opracowania opinii.

Dokonując takiej oceny Sąd Odwoławczy miał przede wszystkim na względzie, iż przedmiotowa opinia sądowa jest opinią uzupełniająca, tym samym biegły sądowy był już wcześniej zaznajomiony z okolicznościami faktycznymi sprawy i zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym i co najmniej w ogólnym zarysie wiedział czego ona dotyczy. Dalej uwzględnić należało, iż opinia ta liczy jedynie 6 stron, przy czym pierwsza strona ma charakter czysto formalny i nie wymagała od biegłego korzystania z wiadomości specjalnych. Zaś ostatnie 1,5 strony opinii zajmuje odniesienie się przez biegłego do zażalenia pełnomocnika pozwanego z dnia 28 czerwca 2013 r., co jednakże nie było objęte zakresem postanowienia Sądu Rejonowego i nie było przedmiotem rzeczony opinii, z tego też względu nakład pracy biegłego na tą część opinii nie mógł być uznany za celowy i niezbędny. Z tego też względu uznać należało, iż w sposób faktyczny, opinia biegłego zamykała się w granicach niespełna 4 stron.

Uwzględniając przy tym powtarzalność części elementów, w tym m.in. cytowanie treści zarzutów, a także okoliczność, iż część wywodów biegłego stanowiła osobiste uwagi czynione pod adresem pełnomocnika pozwanego, nie zaś merytoryczną odpowiedź na przedstawione zarzuty, podzielić należało pogląd Sądu I instancji, iż czasem wystarczającym i adekwatnym na sporządzenie przedmiotowej opinii był 3,5 godziny – w tym czynności wstępne 1 godzina, zredagowanie opinii 1,5 godziny oraz 1 godzina na pozostałe obróbki dokumentu. Godzi się w tym miejscu

zauważyć, iż prawomocnym postanowieniem z dnia 16 grudnia 2013 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy rozpoznając zażalenie pozwanego na postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 12 czerwca 2013 r., przyznał biegłemu za sporządzenie opinii pisemnej z dnia 15 maja 2013 r. kwotę 831.48 zł przyjmując, iż na jej sporządzenie biegły przeznaczył 14 godzin (k.150-156). W związku z powyższym, nie sposób przyjąć, iżby biegły sądowy na sporządzenie opinii uzupełniającej miał poświęcić tyle samo czasu, co na sporządzenie opinii pierwotnej, na której przygotowanie musiał poświęcić niewątpliwie więcej czasu, biorąc pod uwagę fakt, iż wówczas pierwszy raz zapoznawał się on z okolicznościami niniejszej sprawy.

Sąd Odwoławczy, podzielając stanowisko Sądu I instancji, nie znalazł podstaw do zmiany zaskarżonego postanowienia, co zaś skutkowało oddaleniem tak zażalenia pozwanego jak również zażalenia biegłego sądowego. O czym na mocy art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

(...)

(...)

(...)

1. (...)

2. (...)

(...)

(...)

-(...)

(...)

3. (...)

4. (...)

(...)